

EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK GETİREN BAKANLAR KURULU KARARLARI 2976 SAYILI KANUNA DAYANDIĞINDAN BUNLARIN İTHALAT VERGİSİ SAYILMASI -VE BUNLARA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARIN SAİR VERGİ VE BENZERİ MALİ YÜKLER GİBİ VERGİ MAHKEMELERİNDE GÖRÜLMESİ- ANAYASAYA AYKIRI DEĞİLDİR

Anayasa Mahkemesi 11.10.2012 gün, 2011/109 E., 2012/145 k., sayılı kararı ile ek mali yükümlülük getiren bakanlar kurulu kararları 2976 sayılı kanuna dayandığından bunların ithalat vergisi sayılması -ve bunlara ilişkin uyuşmazlıkların sair vergi ve benzeri mali yükler gibi vergi mahkemelerinde görülmesi- anayasaya aykırı olmadığına hükmetti.

Kocaeli 1. Vergi Mahkemesi Hakimliği; “2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 73. maddesinin 2. fıkrasında, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konularak değiştirileceği veya kaldırılacağı 3. fıkrasında ise, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilebileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Anayasanın 167/2. maddesinde, dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Bakanlar Kuruluna yetki verilebileceği düzenlenmiş, bu maddeye dayalı olarak; 4458 sayılı Gümrük Kanununun 55. maddesi ile 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda, dış ticaretin düzenlenmesine yönelik ek tedbirler koyma veya konulan tedbirler üzerinde değişiklik yapma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Anılan Kanunlardan 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 1. maddesinde, dış ticaretin, ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılması, bu yükümlülüklerle ilişkin esasların tespit edilmesi ve oluşan fonların kullanılması bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği, 2. maddesinde, Bakanlar Kurulunun bu Kanun kapsamındaki konularda düzenlemeler yapmaya yetkili olduğu, 3. maddesinde ise, ithalat, ihracat veya dış ticaret işlemleri üzerine konulan ek mali yükümlülüklerin nevi, miktarı, tahsili, takibi, iadesi, gerektiğinde bütçeye irat kaydedilmesi, bir fonda toplanması ve fonun kullanım esasları Bakanlar Kurulu kararında gösterileceği ve ek mali yükümlülüklerin tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Bu hükümlere istinaden Bakanlar Kurulunca 2007/11621 sayılı İthalatın Korunma Önlemleri Uygulanması Hakkında Karar çıkarılarak belirli mallar için belli oranlarda ek mali yüküm getirilmiş iken 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3. maddesinde yer alan “ithalat vergileri” deyimi,

a) Eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler” şeklinde tanımlanmış iken 5911 sayılı Kanun ile bu tanım kapsamına “ve benzeri mali yükler” ibaresi eklenmiştir.

Yukarıda yer verilen kuralların birlikte değerlendirilmesinden, bir kamu alacağının vergi ve benzeri mali yük olarak nitelendirilebilmesi için, öncelikle Kanunla düzenlenmesi gerektiği, zira 1982 Anayasasınının 73. maddesinde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yüküm koymanın kanun koyucunun yetkisinde bulunduğu kuralına yer verildiği, ancak Bakanlar Kuruluna bu yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi verilebileceği; bu mali yükümlülükler dışında Anayasanın 167. maddesi uyarınca, dış ticaretin düzenlenmesi amacıyla ek mali yüküm koyma konusunda da Bakanlar Kuruluna yetki verilebileceği açıklanarak, vergi ve benzeri mal yük ile ek mali yükümlülük arasındaki fark ortaya konulmuştur. Ancak 5911 sayılı Kanun ile 4458 sayılı Kanunun 3. maddesinde yapılan değişiklikle, ithalat vergilerinin kapsamına Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca getirilen ek mal

yükümlülükler de sokularak Anayasanın 73. maddesine aykırı şekilde düzenleme yapıldığından “ve benzeri mali yükler” ibaresinin iptal edilerek yürürlükten kaldırılması gerektiği düşünülmektedir” gerekçesiyle 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3. maddesinde yer alan “İthalat vergileri” deyiminin tanım ve kapsamına 5911 sayılı Kanun ile alınan “ve benzeri mali yükler” ibaresinin Anayasanın 73. maddesine aykırılığı ve iptali talebinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi “Anayasa’nın 167. maddesine dayalı olarak çıkartılan ve Bakanlar Kuruluna yetki veren kanun, 2.2.1984 günlü, 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’dur. Bu Kanun gereğince dış ticaretin, ülke ekonomisinin yararına düzenlenmesini sağlamak amacıyla ithalat, ihracat veya dış ticaret işlemleri üzerine konulan vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler konulması ve kaldırılmasında Bakanlar Kurulu yetkilendirilmiştir.

Kanun’un itiraz konusu kuralı da içeren (9) numaralı bendindeki düzenleme ile gümrük vergileri tanımının içine diğer eş etkili vergiler ve mali yükler de dâhil edilerek gümrük idarelerince değişik adlarla tahsil edilen veya tahsil edilip edilmediği kontrol edilen tutarlar için de gümrük vergilerinin tâbi olduğu usul ve esasların uygulanması amaçlanmıştır. Böylece ek mali yükümlülükler için hak arama yolları, tahsil usulleri ve zamanasını gibi konularda ithalat vergileriyle yeknesaklık sağlanmış olmaktadır. Başvuru kararında, ek mali yükümlülüklerin, ithalat vergisi tanımı içine alınması nedeniyle “vergilerin kanuniliği” ilkesi gereğince kanunla düzenlenmeleri gerektiği ileri sürülmüşse de bu yükümlülüklerin ithalat vergileri kapsamında olmaları bunların niteliğinde ve içeriğinde bir değişikliğe yol açmamaktadır. Zira, ek mali yükümlülüklerin, ithalat vergisi içerisine konulması, bunların alınıp amaçlarını, türünü ve miktarını belirlemede Bakanlar Kurulunun yetkisini değiştirmemekte ve ek mali yükümlülüklere vergi niteliği kazandırmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa’nın 73. maddesine aykırı değildir.” gerekçesi ile Anayasa aykırılık iddiasını reddetmiştir.